

STORTINGET

Innst. 384 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 89 S (2022–2023)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringer i utbyggingen og bompenggeopplegget for E39 Kristiansand vest–Røyskår i Agder fylke

Til Stortinget

Sammendrag

Samferdselsdepartementet legger i proposisjonen frem revidert opplegg for trasé, kryssløsninger og bomstasjonsplassering for prosjektet E39 Kristiansand vest–Røyskår i Agder fylke. Utbyggingen gjennomføres av Nye Veier AS.

Stortinget fattet i 2017 vedtak om finansiering og utbygging av ny firefelts E39 på strekningen Kristiansand vest–Lyngdal vest i kommunene Kristiansand, Songdalen, Søgne, Mandal, Lindesnes og Lyngdal i daværende Vest-Agder, jf. Prop. 135 S (2016–2017) «Finansiering og utbygging av E39 på strekningen Kristiansand vest–Lyngdal vest i kommunene Kristiansand, Songdalen, Søgne, Mandal, Lindesnes og Lyngdal i Vest-Agder» og Innst. 469 S (2016–2017).

I Prop. 135 S (2016–2017) omtales et pågående arbeid med reguleringsplaner som kunne gi vesentlige endringer i det videre arbeidet med prosjektet. Bompenggeopplegget var basert på en bomstasjon mellom hvert av kryssene og innebar ni bomstasjoner på hele strekningen. Det var også lagt opp til en bomstasjon på sidevei (dagens E39) nær Kristiansand vest for å unngå for mye overført trafikk fra ny E39.

Siste reguleringsplan mellom Mandal og Røyskår er nå vedtatt. Etter at prosjektet ble lagt frem for Stortinget, har Nye Veier AS arbeidet videre med reguleringsplanlegging og optimalisering av kontraktsstrategi. Dette har medført endringer i utbyggings- og innkrevingsopplegget mellom Mandal og Røyskår. Totalt reduseres antall bomstasjoner på ny E39 fra ni til sju.

Bompenggeopplegget bygger ellers på samme prinsipper som tidligere, med gjennomgående kilometer-takst for hele strekningen.

Det reviderte opplegget medfører at utbyggingskostnadene for prosjektet reduseres med 1 070 mill. kroner fra 26 997 mill. kroner til 25 927 mill. kroner, basert på prisnivået i 2023. Bompenggeandelen skal dekke 36,4 pst. av totale kostnader. Dette forutsetter et bompenggebidrag på 9 448 mill. 2023-kroner, dvs. en reduksjon på 460 mill. 2023-kroner sammenliknet med Prop. 135 S (2016–2017). Det er beregnet brutto bompenggeinntekter på om lag 12 300 mill. kroner. Av disse inntektene er om lag 9 400 mill. kroner til investering. Selv om kostnadene i revidert opplegg er redusert, vil gjennomsnittstaksten likevel øke noe siden trafikkmengden i siste beregning også er noe redusert. Det ble opprinnelig lagt til grunn en gjennomsnittstakst per km ny vei på 3,88 2016-kroner. Justert for prisstigning tilsvarer dette en gjennomsnittstakst per km på 5,06 2023-kroner. I tråd med siste lokalpolitiske vedtak legges det nå til grunn en gjennomsnittstakst per km på 5,70 2023-kroner.

Strekningen Kristiansand vest–Røyskår bygges ut som firefelts vei og går stort sett i ny trasé. Det er lagt til grunn fartsgrense 110 km/t på hele strekningen. Prosjektet gir store gevinster for fremkommelighet og trafiksikkerhet. E39 er en del av det transeuropeiske veinettet (TEN-T). Gamle E39 mellom Kristiansand vest og

Lyngdal er om lag 73 km, og strekningen har svært varierende standard. Store deler av strekningen har tofelts vei med direkte avkjørsler, dårlig kurvatur og flere bratte partier. Fremkommeligheten på vinterføre er dårlig, og strekningen har hatt mange ulykker med hardt skadde og drepte. Det er tidvis kapasitetsutfordringer og forsinkelser nærmest Kristiansand. Gamle E39 vil i stor grad fungere som lokalvei og omkjøringsvei når ny E39 står klar.

Reiselengden fra Kristiansand til Røyskår reduseres fra om lag 73 km til 60 km, og reisetiden blir nær halvert fra vel 62 minutter til vel 33 minutter.

Strekningen Mandal øst–Mandal by åpnet for trafikk i desember 2021, og strekningen Kristiansand vest–Mandal øst åpnet for trafikk i november 2022. Arbeidene på strekningen Herdal–Røyskår startet opp høsten 2021. Delstrekningen mellom Mandal og Herdal er prioritert, og utbygging vil starte når Nye Veier AS har ledige midler.

Ettersom det foreligger endringer i utbyggings- og innkrevingsopplegget på strekningen, har Nye Veier AS og Samferdselsdepartementet våren 2023 inngått en endringsavtale til veiutbyggingsavtalen for strekningen E39 Kristiansand vest–Lyngdal vest.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jone Blikra, Kirsti Leirtrø og Nils Kristen Sandtrøen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Trond Helleland og Erlend Larsen, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen, Geir Inge Lien og lederen Erling Sande, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til Prop. 89 S (2022–2023) Endringer i utbyggingen og bompengelopplegget for E39 Kristiansand vest–Røyskår i Agder fylke.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at det i proposisjonen legges frem revidert opplegg for trasé, kryssløsninger og bomstasjonsplassering for prosjektet E39 Kristiansand vest–Røyskår.

Flertallet viser til at Nye Veier AS har arbeidet videre med prosjektet etter at Stortinget fattet vedtak om prosjektet i 2017, jf. Prop. 135 S (2016–2017) og Innst. 469 S (2016–2017). Nye Veier AS og Samferdselsdepartementet har inngått en endringsavtale til veiutbyggingsavtalen for strekningen E39 Kristiansand–Lyngdal vest. Endringene i innkrevingsopplegget skal bygge på ro-

buste forutsetninger. Det er en styrke for innkrevingsopplegget at det nå bygger på oppdaterte analyser og beregninger.

Flertallet viser videre til at Agder fylkeskommune gir sin tilslutning til det endrede innkrevingsopplegget, og at fylkeskommunen står ved sitt ansvar som garantist. Flertallet merker seg at gjennomsnittstaksten vil øke noe, på tross av at kostnadene i revidert opplegg er redusert, siden trafikkmengden i siste beregning også er noe redusert.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det fortsatt er store mangler på hovedveinettet, og at det er behov for utbygging av et høyhastighetsveinett som binder landsdelene sammen. I Fremskrittspartiets regjeringstid ble veiselskapet Nye Veier AS opprettet for å sørge for rask og sammenhengende utbygging av viktige hovedveistrekninger som var preget av underkapasitet og dårlig trafikksikkerhet. Nye Veier har sørget for raskere utbygging av E6, E18 og E39, men det er fortsatt et stykke frem til vi har et hovedveinett som er på linje med landene rundt oss. Et effektivt og sikkert høyhastighetsveinett som binder landsdelene sammen, er viktig for å kunne ta hele landet i bruk og gir et grunnlag for fortsatt økonomisk vekst.

Disse medlemmer legger til grunn rask gjennomføring av prosjektene som er i Nye Veiers oppstartsportefølje, som på E39 i Agder, og at prosjektene bygges ut med effektiv og trafikksikker firefelts standard. Proposisjonen omhandler delutbygging av E39 på strekningen Kristiansand vest–Røyskår i Agder fylke. Disse medlemmer legger til grunn at strekningen bygges ut med firefelts standard og fartsgrense 110 km/t. Disse medlemmer viser til at veiprosjektet gir betydelige reisetidsgevinster og bedre forutsigbarhet for bilistene. Prosjektet er særdeles viktig for trafikksikkerheten. Disse medlemmer mener imidlertid at finansieringsopplegget er uholdbart, der bilistene pålegges å betale 12,3 mrd. kroner i bompenger og der bare 9,4 mrd. kroner av dette går til selve investeringen. Det er også slik at selv om prosjektkostnadene er redusert som følge av endringer i prosjektet, så går bomtakstene opp grunnet lavere forventet trafikkmengde.

Disse medlemmer mener at det er et offentlig ansvar å finansiere utbygging og vedlikehold av veinettet. Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til Fremskrittsparteis alternative statsbudsjett for 2023, der den opparbeidede bompengegjelden slettes ved bruk av infrastrukturfondet. Disse medlemmer avviser på denne bakgrunn finansieringsmodellen i Prop. 89 (2022–2023) S om utbygging og finansiering av E39 i Agder og mener regjeringen skal fremme et nytt forslag med statlig finansiering av veiutbyggingen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Prop. 89 S (2022–2023) Endringer i utbyggingen og bompengelopplegget for E39 Kristiansand vest–Røyskår i Agder fylke sendes tilbake til regjeringen.

Regjeringen bes raskt fremme nytt forslag til fullverdig utbygging av E39 i Agder med statlig finansiering.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Prop. 89 S (2022–2023) Endringer i utbyggingen og bompengelopplegget for E39 Kristiansand vest–Røyskår i Agder fylke sendes tilbake til regjeringen.

Regjeringen bes raskt fremme nytt forslag til fullverdig utbygging av E39 i Agder med statlig finansiering.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget slutter seg til det reviderte bompengelopplegget for det delvis bompengefinansierte prosjektet E39 Kristiansand vest–Røyskår.

II

Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet Ferde AS om endret bompengelopplegg for prosjektet E39 Kristiansand vest–Røyskår. Avtalen gir bompengeselskapet rett til å kreve inn bompenger innenfor de vilkårene Prop. 89 S (2022–2023) fastsetter.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 16. mai 2023

Erling Sande

leder

Trond Helleland

ordfører

